Sümerlerin yazının öğretimi ve transferi üzerine oluşturduğu "Tablet Evi" formal eğitim kurumumun nüvesini oluşturdu. Kitabi dinler olan Hristiyanlık ve İslamiyet'in toplumlar tarafından hızlıca benimsenmesi yeni tip tinsel müfredatlı okulların ortaya çıkmasını sağladı.

Üç dinin kutsal merkezlerinin egemenliğini eline geçiren Türkler, Orta Asya-Arap sentezli eğitim kurumları ile bilim ve eğitime uzun yıllar yön verdi. Osmanlı medrese ve külliyeleri çağının modern örnek okulları olarak tüm dünyada benimsendi.

Avrupa'da toplumsal değişimin temeli olarak algılanmaya başlayan okullar özellikle Fransız İhtilali, endüstrileşme, mühendislik bilimindeki gelişmeler, insan hakları gibi olgularla yeniden şekillendi. Deniz gücüyle uzak coğrafyalara kolayca ulaşım sayesinde birçok kültür birbirini daha hızlı tanırken eğitim sistemleri de bütünleşik/global bir yapıya dönüştü.

İncelediğiniz bu eser ortak uygarlığın somut kültür mirası olan okulların tarihsel temellerinden yirminci yüzyıla uzanan sürecini anlatmaktadır. Yer yüzünde kurulan ilk okuldan itibaren eğitim kurumlarının serüvenini, gösterdikleri değişimlerini, dönüşümlerini bir kaynakta bulabileceğiniz bir araştırmadır. Son olarak Sümer tabletinde yer alan bilmece bizlere insanlığın kültürel mirası olarak okulların değerini şu şekilde gözler önüne sermektedir:

Gökyüzü gibi bir temel üzerine kurulan ev,
Üzeri bir örtü ile kaplı mücevher sandığı gibi ev,
Kaz gibi bir kaide üzerinde duran ev,
(Oraya) kapalı gözle girilir, açık gözle çıkılır!
(Bu bulmacanın) yanıtı: okuldur.

akademisyen.com
ONLINE SİPARİŞ
AKADEMİSYEN KİTABEVİ
Halk Sokak No: 5/A Sıhhıye-Yenişehir/ANKARA
Tel: 0312 431 16 33 - 0312 432 21 84
akademisyenyayinevi
akademisyenktp

KALAFAT

Modern Okulların Doğuşu

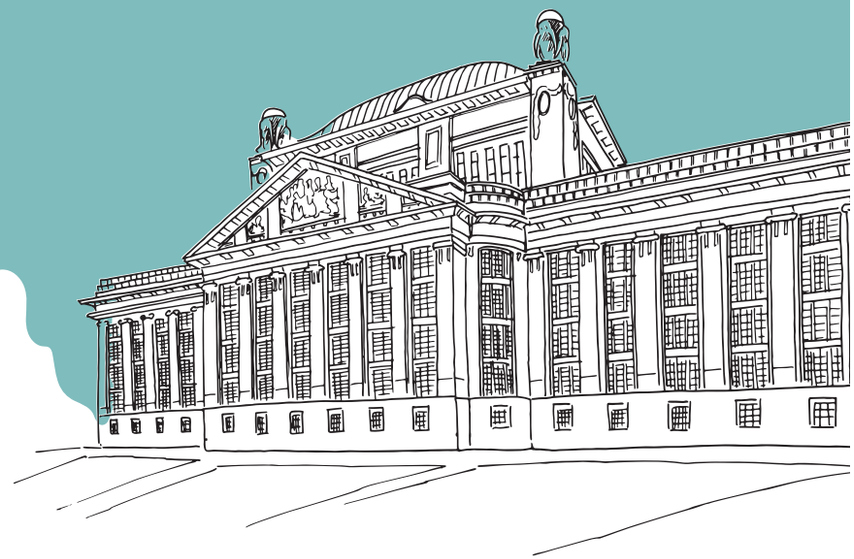

Dr. Oğuz KALAFAT

MODERN OKULLARIN DOĞUŞU

MODERN OKULLARIN DOĞUŞU

Yazar
Oğuz KALAFAT

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi AŞ' ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-399-591-1

Kitap Adı
Modern Okulların Doğuşu

Yazar
Oğuz KALAFAT
ORCID iD: 0000 0002 2341 6290

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No
47518

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Bisac Code
EDU000000

DOI
10.37609/akya.3004

Kütüphane Kimlik Kartı
Kalafat, Oğuz.
Modern Okulların Doğuşu / Oğuz Kalafat.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.
376 s. : resim, tablo. ; 135x210 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253995911
1. Eğitim.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

"İnsanlar bilgiyi ilettikçe, aktardıkça, dolaştırdıkça, dönüştürdükçe, görmezden geldikçe, unuttukça, çevirdikçe, yok ettikçe, katladıkça, bozdukça, düzelttikçe hareket etmesini sağlar. Genel bilginin yer kürenin tümüne yayılması için yerelleşmesi ve yerelleşen bilginin de uyarlanması gerekir. Zaten bu şekilde zaman, mesafe, dil boşlukları doldurulabilir…"

İlk insanın yer yüzünde yaşamı için başlattığı mücadele ister istemez somut ve somut olmayan izlerini ortaya çıkardı. Söz konusu bu izler hayatını devam ettirmesi adına biriktirdiği birçok somut objenin oluşumunu da tetikledi. İnsanlığın kültürel mirası zamanla maddi ve manevi ürünlerini ortaya çıkarmasıyla jeokültürel yapı evrensel bir hâl almaya başladı. Uzun serüvene sahip insanlık tarihi içerisinde yazının bulunması ve geliştirilmesi medeniyetlerin doğmasını sağladı. Söz konusu bu süreçte yazının öğretilmesi/aktarılması için kurulan birimler okulların ilk nüvesini oluşturdu. Yazı sayesinde okulların bilgiyi kolayca yeni nesillere transfer edebilme yetisi yeni teknolojik gelişmelerin kapısını açtı. Öncelikle ülkelerin kendi içinde başlayan bilim ve kültür üretim serüveni yayılma göstererek yer yüzünde ulaşılmadık bir bölge veya bilgi kalmayıncaya kadar devam etti. Okullar ise nesiller boyu dönüşümün temel unsuru oldu.

Modern okullar kurulan ilk eğitim birimlerinin bir sonucu olarak bilimin, kültürün, teknolojinin merkezi konumundaydılar. Eğitim kurumları âlimler, ilim severler, dinlerin yayılmasını isteyenler, yeni kültürleri benimseyenler gibi birçok grubun rahatlıkla ulaşabildiği ve ilgi

gösterdiği yerler olarak her zaman uygarlık tarihinin en gözde mekânlarıydı. Devletler, dinler, mezhepler gibi çeşitli oluşumların ideolojik olarak arka bahçesi olmaktan çoğu zaman kaçamayan eğitim kurumları her şekilde toplumlara hizmet eden mekanizmanın bir parçasıydı.

İncelediğiniz bu eser yer yüzünde bilinen ilk okuldan itibaren her türlü medeniyet, köken, tinsel öğreti, devlet gibi oluşumların kurdukları eğitim kurumlarını tek bir yayında bir araya getirebilmek için hazırlandı. Antik Çağlardan yirminci yüzyıla kadar faaliyet gösteren eğitim kurumlarının geçirdiği evreleri görebileceğiniz bu eserin, eksiklikleri olsa da, bilime katkı sağlayacağı temennisindeyiz.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ **1**
Antik Çağ Okulları **7**
Antik Çağdan İlk Çağa Klasik Dönem Okulların Ortaya Çıkışı ve Gelişmesi 7
Eğitim Kurumlarının Yazıyla Birlikte Ortaya Çıkışı 7
Yazının Bulunması Sonrası Eğitim Kurumlarının Asya, Afrika ve Avrupa'ya Yayılması 17
Orta Çağ Okulları **65**
Hristiyanlık ve Müslümanlık Etkisinde Kurulan Eğitim Kurumları 65
Hristiyanlık Etkisinde Oluşan Eğitim Kurumları 65
İslamiyet'in Etkisinde Gelişen Eğitim Kurumları 87
Hint ve Uzak Doğu'daki Eğitim Kurumları 104
Yeni Çağ Okulları **119**
Rönesans'ın, Reformun, Hümanizmanın, Pedagogların, Matbaanın ve Coğrafi Keşiflerin Etkisinde Metotlu Öğretim Yapan Eğitim Kurumları 119
Medreselerin İhtişamlı Dönemi, "Osmanlı, İran, Mısır, Suriye, Orta Asya ve Hint Coğrafyalarında Müslüman Eğitim Kurumları" 156
Hint ve Uzak Doğu'daki Eğitim Kurumları 183
Yakın Çağ Okulları **199**
Batı Dünyasında Teknik Okulların Yükselişi 199
İslam Uygarlıkları Modernleşme Çabaları: Osmanlı Devleti "Eski Dünyanın Merkezi ve Kültürel Kesişim Uygarlığı" 297
Hindistan ve Uzak Doğu 318
SONUÇ **343**
KAYNAKLAR **353**

ANTİK ÇAĞLARDAN YİRMİNCİ YÜZYILA KURULAN
EĞİTİM KURUMLARI

KAYNAKLAR

2 Şubat 1835 Tarihli Macaulay Tutanağı

3 Mart 1861 Tarihli Talimatname

17 Mars Extrait Du Décret Impérial Portant Organisation de l'Université [17 Mart Üniversite Düzenlemelerine İlişkin İmparatorluk Fermanından Alıntı] 17 Mart 1808

1280 Devlet Salnamesi

1290 Devlet Salnamesi

1293-1300 Devlet Salnameleri

1300-1303 Devlet Salnameleri

1838 Yılı Adam's Scheme for the Improvement of Vernacular Education

3725 Sayılı Casati Kanunları [Maarf-i Umumiye Teşkilatına Dair Kanun], 1859, mmmdccxxv

Adal, Raja, *Beauty in the Age of Empire (Japan, Egypt, and the Global History of Aesthetic Education)* (New York: Columbia University Press, 2019)

Adıvar, Adnan, *Osmanlı Türklerinde İlim* (İstanbul: Evrim Matbaası, 1982)

Akgür, Tuğba, 'Çin'de Yakınçağ Eğitim Reformları: Eski Eğitim, Batı Eğitimi, Yeni Eğitim Kavramları', *Journal of International Social Research*, 11.58 (2018), 518

Akkutay, Ülker, *Enderun Mektebi* (Ankara: Gazi Üniveristesi Yayınları, 1984)

Akyüz, Yahya, *Türk Eğitim Tarihi* (Ankara: Pegem Akademi, 2013)

Alkan, Mehmet A., *Tanzimattan Cumhuriyete Modernleşme Sürecinde Eğitim İstatistikleri 1839-1924*, 6 vols (Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet İstatistikleri Enstitüsü)

Almeida, M. Brandao; M. Lopes de, *A Universidade de Coimbra. Esboço Da Sua Histôria* (Coimbra, 1937)

Arnold, Matthew, *Schools and Universities on the Continent* (University of Michigan Press, 1964)

Arrêté Relatif Au Cas Dans Lequel Les Enfants Des Deux Sexes Pourront Être Admis Simultanément Dans La Même École [Her İki Cinsiyetten Çocukların Aynı Okula Aynı Anda Kabul Edilebileceği Duruma İlişkin Karar], 18 Aralık 1835.

Arrêté Relatif Aux Congés Dans Les Écoles Primaires [İlkokulların Tatil Edilmesine İlişkin Kararname], 21 Nisan 1840.

Arrêté Relatif Aux Instituteurs Primaires Ambulants Dans l'Académie de Grenoble [Grenoble Akademisi'ndeki Gezici İlköğretim Öğretmenlerine İlişkin Emir], 26 Ağustos 1836.

Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı Eğitiminde Modernleşme (İstanbul: T. C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayın Nu: 134, 2014)

Aubet, Eugenia María, *The Phoenicians and the West: Politics, Colonies and Trade* (Cambridge: Cambridge University Press, 1993)

Avari, Burjor, *India: The Ancient Past: A History of the Indian Sub-Continent from c. 7000 BC to AD 1200*

Aydın, Şevket, *Matematik Eğitiminde: Matematik Dersi ve Problem: Ortaokul 8. sinif ögrencilerin matematik dersine ve problem kavramina yönelik görüsleri* (LAP Lambert Academic Publishing, 2019).

Ayşe Onat, *Çin Kaynaklarında Türkler Han Hanedanı Tarihinde 'Batı Bölgeleri'* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2012)

Ayverdi, Ekrem Hakkı, *Avrupa'da Osmanlı Mimari Eserleri, C. I-IV* (İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1977)

Bahaeddin Ögel, *Türklerde Devlet Anlayışı* (Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1982)

Bahari, E., 'The Sixteenth Century School Of Bukhara Painting And The Arts Of The Book', in *Society And Cültüre In The Early Modern Middle East 'Studies on Iran in the Safavid Period'*, ed. by Andrew J. Newman (Boston: Koninklijke Brill, 2003)

Barkan, Ömer Lütfi, 'İmaret Sitelerinin Kuruluş ve İşleyişi Tarzına Ait Araştırmalar', *İktisad Fakültesi Mecmuası*, 23.1–2

Basic Education Assesment Committee Report, Goverment Of India, 1857

Bausani, Alessandro, *Religion in Iran (From Zoroaster to Baha'ullah)* (New York: Bibliotheca Percia Press, 2000)

Baykuzu, Tilla Deniz, 'Hunların Kayıp Kitapları ve Sutralar', *Bilig*, 44, 2008 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilig/issue/25368/267762> [Erişim Tarihi 19 Mart 2022]

Bayur, Yusuf Hikmet, *Hindistan Tarihi, İlk Çağlardan Gurkanlı Devletinin Kuruluşuna Kadar (1526), C. I* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1987)

Belhoste, Bruno, 'Les Origines de l'École Polytechnique. Des Anciennes Écoles d'ingénieurs à l'École Centrale Des Travaux Publics', *Histoire de l'éducation*, 1989

Berkes, Niyazi, *Türkiye'de Çağdaşlaşma* (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2013)

Bernard Lewis, *Modern Türkiye'nin Doğuşu* (Ankara: Arkadaş Yayıncılık, 2009)

Bevis, Teresa Brawner, *"A History of Higher Education Exchange" China and America* (New York, 2014)

Beydilli, Kemal, 'İspanya', *İslam Ansiklopedisi, C. 23* (Türk Diyanet Vakfı)

Bilgili, Ali Sinan, 'Osmanlılarla Çağdaş Türk Devletlerinde Eğitim', in *Türk Eğitim Tarihi*, ed. by Sebahattin Arıbaş; Mehmet Koçer (İstanbul: Lisans Yayınları, 2009)

Bilhan, Saffet, *Orta Asya Bilgin Türk Hükümdarlar Devletinde Eğitim-Bilim-Sanat* (Ankara: Türk Diyanet Vakfı, 1988)

Bırand, Kamuran, *İlk Çağ Felsefesi Tarihi* (Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Neşriyatı, 1958)

Black, Robert, *Humanism and Education In Medieval And Renaissance "Italy Tradition and Innovation in Latin Schools from the Twelfth to the Fifteenth Century"* (New York: Cambridge University Press, 2001)

Blyth, Wal, *English Primary Education: A Sociological Description Vol. II: Background* (London: Routledge and Kegan Paul, 1965)

Bozkurt, Nebi, 'Medrese', *İslam Ansiklopedisi, C. 28* (Türk Diyanet Vakfı, 2003)

Briant, Pierre, *Alexander the Great and His Empire: A Short Introduction* (New Jersey: Princeton University Press, 2012)

Brier, Robert, *The History Of Ancient Egypt (Part I)* (The Teaching Company, 1999)

Brun, Jean, *Platón y La Academia* (Paris: Presses Universitaires de France, 1992)

Bunson, Matthew, 'Education', *Encyclopedia of the Roman Empire,* (Library of Congress Cataloging-in-Publication, 2002)

Burke, Peter, *The Renaissance* (London: Macmillan Press, 1997)

Busch, Alexander, *Die Geschichte Des Privatdozenten. Eine Soziologische Studie Zur Großbetrieblicben Entwicklung Der Deutschen Universitäten. On the Origin and Development of the Privatdozentur: Chapter 5* (Stuttgart: Enke, 1959)

Buswell, Robert E., *Encyclopedia of Buddhism* (New York: Thomson Learning, 2004)

C, Benn C; Chitty, *Thirty Years on: Is Comprehensive Education Alive and Well or Struggling to Survive?* (London: David Fulton Publishers, 1996)

Cevat, M., *Maârif-i Umûmiye Nezâreti Târihçe-i Teşkîlât ve İcrâât XIX. Asır Osmanlı Maarif Tarihi* (Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2001)

Chandra, Satish, *History Of Medieval India (800-1700)* (Hyderrabad: Orient BlackSwan Press, 2007)

Charle, Christophe, 'Patterns', in *Universities in the Nineteenth and Early Twentieth Centuries (1800–1945)* (Cambridge: Cambridge University Press, 2004), iii

Chitty, C, *'The Changing Role of the State in Education Provision' History of Education*

Çığ, Muazzez İlmiye, *Uygarlığın Kökeni Sümerliler-2* (İstanbul: Kaynak Yayınları / 4. Basım, 2012)

COA, *Hicri 1310-1311/Miladi 1894-1895 Tarihli Devlet Salnamesi* (Ankara, 2000)

COA, İrade-Dâhiliye, Nu. 6572

Cobb, Amanda J., *Listening to Our Grandmothers' Stories, The Bloomfield Academy for Chickasaw Females, 1852-1949* (Nebraska: North American Indian Prose Award Series, 2007)

Collins, Paul, *The Sumerians Lost Civilizations* (London: Replika Press, 2021)

Compayre, Gabrielle, *The History Of Pedagogy* (New York: Nabu Press, 2012)

Constantinides, C. N., *Higher Education in Byzantium in the Thirteenth and Early Fourteenth Centuries (1204-1310), XI. Cyprus Research Centre Texts And Studies of the History Of Cyprus* (Nicosia: The Zavallis Press, 1982)

Czaplicka, M.A., *The Turks of Central Asia in History and at the Present Day* (London: Clarendan Press, 1918)

Dahiya, Poonam Dalal, *Ancient And Medieval India* (Chennai: McGraw Hill Education Press, 2017)

Dairoku, Kikuchi, *The Imperial Rescript on Education (1890)* (London, 1890)

Damien Keown, 'Buddhism', *Dictionary of Buddhism,* (Oxford University Pres, 2003)

Davico, Fabrizio, 'La Scuola Delıneata Dalla Rıvoluzıone Francese'

David A. And Umeyo Hirano Yukichi, Fukuzawa; Translated By Dilworth, *An Encouragement of Learning.* (Sophia University, 1969)

Davidson, James West, *Kısa Amerika Birleşik Devletleri Tarihi*, trans. by Can Evren Topaktaş (Say Yayınları, 2018)

Décision Relative à l'âge d'admission Dans Les Écoles [Okullara Kabul Yaşı Hakkında Karar], 15 Temmuz 1845.

Décret Concernant Rétablissement d'une École d'essai d'édueation Primaire, à Paris [Paris'te Bir İlköğretim Okulunun Yeniden Kurulmasına Ilişkin Kararname], Ağustos 1915

Décret Impérial Relatif à La Formation d'une Üniversité [Üniversite Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname], 10 Mayıs 1808

Dell, Debra Skelton; Pamela, *Great Empires of the Past Empire of Alexander the Great* (Pennsylvania: Library of Congress Cataloging-in-Publication, 2005)

Demirci, Kürşat, 'Hinduizm', *İslam Ansiklopedisi, C. 18*, 2003

Denker, David, 'American Education: A Brief History', *Current History*, 29.169 (1955), 145–52

Derakhshani, Mohammad, *Safevî Devleti'nin Eğitim Sistemi* (Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2019)

Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivleri. (1973). Darüşşafaka Nizamnamesi, Yer Bilgisi: 117-816-6/Dosya Ek: 98. Ankara

Dinçer, Nahid, *Yabancı Özel Okullar "Osmanlı İmparatorluğunun Kültür Yoluyla Parçalanması* (İstanbul: Beyazıt Baskı, 1979)

Dominique, Julia, 'Les Trois Couleurs Du Tableau Noir', *Histoire de l'éducation*, 14 (1982), *Les Trois Couleurs Du Tableau Noir: La Revolution* (Paris: Belin, 1986)

Dore, Ronald, *Education in Tokugawa Japan* (Berkeley; Los Angeles: University of California Press, 1965)

Dougill, John, *Oxford in English Literature: The Making, and Undoing, Of the English Athens* (Michigan: University of Michigan, 1998)

Duke, Benjamin, *The History of Modern Japanese Education: Constructing the National School System, 1872-1890* (Rutgers University Press, 2009)

Durant, Will, *Caesar and Christ: A History of Roman Civilization and of Christianity from Their Beginnings to A.D. 325* (MJF Books, 1994)

Düstur, Birinci Tertip II, İstanbul, 1289'

Dutt, Nalinaksha, *Early History of the Spread of Buddhism and the Buddhist Schools* (Yeni Delhi; Allahabad: Rajesh Publicatıons, 1930)

Eco, Umberto, *Ortaçağ 'Katedraller, Şövalyeler, Şehirler'* (İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 2010)

'Economics in German Technical Schools', *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 1 (1891), 520–25

Edward A. Kracke, 'The Expansion of Educational Opportunities in the Reign of Hui Tsung of the Sung and Its Implications', in *Sung Studies Newsletter, No. 13*, 1977

Elman, Benjamin A., 'Political, Social, and Cultural Reproduction via Civil Service Examinations in Late Imperial China', *The Journal of Asian Studies*, 50.1 (1991), 7–28 <https://doi.org/10.2307/2057472>

Ercan, Yavuz, *Osmanlı Yönetiminde Gayrimüslimler, Kuruluşundan Tanzimat'a Kadar Sosyal, Ekonomik ve Hukuki Durumları*, ed. by Turhan Kitapevi (Ankara, 2001)

Ergin, Osman N., *Türk Maarif Tarihi* (İstanbul: Eser Matbaası, 1977)

Erkenal, Hayat, *Eski Mezopotamya'da Çocuk ve Eğitimi, 'Çocuk Kültürü- 1. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi 6-8 Kasım 1996'* (Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları No:1, 1997)

Erşahin, Seyfettin, *Akkoyunlular (Siyasal, Kültürel, Sosyal ve Ekonomik Tarih)* (Ankara: Bizim Büro Yayınları, 2002)

Espinosa, Verónica Fernández, 'History of Education Reforms in Spain', *Istorie/History*, XXVII.14 (2022), 7

'"Europäisches Gymnasium" Im Aufwind', *Bildungsklick*, 2023

Extrait d'une Ordonnance Du Roi Qui Donne à La Commission de l'instruction Publique Le Titre de Conseil Royal de l'instruction Publique, 1 Kasım 1820

Fairbank, Denis Twitchett;John K., ed., 'The Ch'ing Empire to 1800', in *The Cambridge History of China, Vol: 9* (Cambridge University Press, 2002)

Fairbank, John K., and Kwang-Ching Liu, eds., *The Cambridge History of China: Volume 11: Late Ch'ing, 1800–1911*, The Cambridge History of China (Cambridge: Cambridge University Press, 1980), xi <https://doi.org/10.1017/CHOL9780521220293>

Felicia G. Bock, 'Classical Learning and Taoist Practices in Early Japan: With a Translation of Books XVI and XX of the Engi-Shiki', *Asian Studies*, 45.3 (1985)

Ferguson, Rebecca Maslow, *"Egypt" in World Education Encyclopedia: A Survey of Educatioanal Systems Worldwide, C. 1* (California: Gale Group, 2002)

Ferzoco, George, 'The Changing Face of Tradition: Monastic Education in the Middle Ages', in *Medieval Monastic Education* (Leicester: Leicester University Press, 2000)

Findlay, Carter V., *The Turks in World History* (New York: Oxford University Press, 2005)

Fitzgerald, Brian, *Inspiration and Authority in the Middle Ages 'Prophets and Their Critics from Scholasticism to Humanism'* (London: Oxford University Press, 2017)

Five Year Plans: Goverment of India, Report of First, Second and Third Plans

Flitner, Andreas, and Klaus Giel, *Wilhelm von Humboldt, Band IV: Schriften Zur Politik Und Zum Bildungswesen* (Darmstadt, 1982)

Franz, Stark, *Die K.K. Deutsche Technische Hochschule in Prag, 1806-1906. Festschrift Zur Hundertjahrfeier* (Prag: Selbstverlag, 1906)

Frijhoff, Willem, 'Patterns', in *A History Of The University In Europe C. 2: Universities In Early Modern Europe (1500-1800)*, ed. by Walter Rüegg (New York: Cambridge University Press, 1996), ii

Füruzan Kınal, 'Çivi Yazısının Doğuşu ve Gelişmesi' <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/783196> [Erişim Tarihi 1 Mart 2022]

Gates, B., 'Faith Schools and Colleges of Education since 1800', in *Faith Schools: Consensus or Conflict*, ed. by R. Gardner; J. Cairns; D. Lawton (Abingdon: RoutledgeFalmer, 2005), s. 14–35

Geiger, Roger L., *The History of American Higher Education: Learning and Culture from the Founding to World War II*, Reprint edition (Princeton: Princeton University Press, 2016)

Genovesi, Giovanni, *Storia della scuola in Italia dal Settecento a oggi* (Laterza, 2004)

Gerstle, Hanna Paula, '200Jahre Gymnasium in Deutschland', *Werner Keym Gymnasium*, 2016

Gewerbschule (Bamberg), Königliche, *Jahresbericht über die Königliche Gewerbschule in Bamberg: 1867/68 (1868)*, 1868

Ghosh, S. C., *The History of Education in Modern India 1757–1998 Rev. Edn.* (New Delhi: Orient BlackSwan, 2000)

Gibbon, Edward, *Roma İmparatorluğu'nun Gerileyiş ve Çöküş Tarihi, C. 4* (İstanbul: İndie Yayınları, 2020)

Godechot, Jacques, *Les Institutions de La France Sous La Révolution et L'Empire* (Paris: Edité par Presses universitaires de Frane, 1951)

Gontrad, Maurice, *L'enseignement Secondaire En France de La Fin de l'Ancien Régime à La Loi Falloux, 1750-1850,* (Paris, 1984)

Gössmann, F., 'Schmökel, H. Kulturgeschichte Des Alten Orient. Mesopotamien, Hethiterreich, Syrien-Palästina, Urartu', *Augustinianum*, 4.1 (1964), 153–56 <https://doi.org/10.5840/AGSTM1964419>

Grayson, A. K., *The Cambridge Ancient History, Part 2: The Assyrian and Babylonian Empires and Other States of the Near East, from the Eighth to the Sixth Centuries B.C., Vol: 3* (Cambridge: Cambridge University Press, 2008)

Gréard, Octave, *La Législation de l'instruction Primaire En France Depuis 1789 Jusqu'à Nos Jours : Recueil Des Lois, Décrets, Ordonnances, Arrêtés, Règlements...* (Paris: Imprımeurs De' L'unıversıté, 1896)

Greaves, Alan M., *Miletos A History* (London: British Library Cataloguing in Publication Data, 2002)

Grimm, Tilemann, *Erziebung Und Politik Im Konfuzianiscben China Der Ming-Zeit* (Hamburg, 1961)

Guillaume, James, *Nouveau Dictionnaire de Pédagogie et d'instruction Primaire, Art. 'Convention'* (Paris, 1911)

Günay Tümer, 'Brahmanizm', *İslam Ansiklopedisi, C. 6* (Türk Diyanet Vakfı, 2003)

Gündüz, İrfan, *Osmanlılarda Devlet-Tekke Münasebetleri* (İstanbul: Seha Neşriyat, 1984)

Gündüz, Tufan, 'Safevîler', *İslam Ansiklopedisi, C. 35* (Türk Diyanet Vakfı)

Gürkan, Salime L., 'Manastır', *İslam Ansiklopedisi, C. 27* (Türk Diyanet Vakfı)

Hadow, *The Primary School Report of the Consultative Committee* (London: HMSO, 1931)

"Halk Eğitim Yasa Tasarısı", Anayasa Komitesi Raportörü M. de Talleyrand-Périgord'un Eylül 1791 Tarihinde Hazırladığı Tutanak Taslağı,

Hammerstein, Notker, 'Relation With Authority', in *A History Of The University In Europe C. 2: Universities In Early Modern Europe (1500-1800)*, ed. by Walter Rüegg (New York: Cambridge University Press, 1996)

Haris, Jonathan, 'Kuramsal Çerçeve; Saray, Okullar, Kilise ve Manastırlar', in *Bizans'ın Entelektüel Tarihi* (Yapı Kredi Yayınları, 2021)

Harrington, Ann M., 'Women and Higher Education in the Japanese Empire (1895—1945)', *Journal of Asian History*, 21.2 (1987), 169–86

Harte, Boyd, *The University of London, 1836–1986* (London, 1986)

Hawkins, Hugh, *Pioneer: A History of the Johns Hopkins University*, Revised edition (Baltimore, Md.: Johns Hopkins University Press, 2002)

Hayhoe, Ruth, 'A Bridge Too Far? Comparative Reflections on St. Paul and Confucius', *Frontiers of Education in China*, 7.3 (2012), 338–46 <https://doi.org/10.1007/BF03397148>

Hayreddin Karaman, 'Ca'feriyye', *İslam Ansiklopedisi, C. 7* (Türk Diyanet Vakfı, 1993)

Heesterman, Jan C., 'Vedism and Brahmanism', *In Encyclopaedia of Religion*, 1987

Hellyer, Robert, and Harald Fuess, *The Meiji Restoration: Japan as a Global Nation*

Henshall, Kenneth G., *A History Of Japan: From Stone Age To Superpower* (New York: Palgrave Macmillan Press, 2004)

Herbermann, Charles, 'The Rule Of Benedict', *The Catholic Encyclopedia* (Robert Appleton Press: New York, 1913)

'Hint Alt Kıtasında Medrese', *İslam Ansiklopedisi, C. 28* (Türk Diyanet Vakfı)

Holberg, Dale, 'İndia', *Britannica*, 2000

Hontangas, Natividad Araque, *Manuel José Quintana y la Instrucción pública*, 1st edition (Madrid: Editorial Dykinson, S.L., 2013)

'Https://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Takiy%C3%BCddin'

Hunt, Jocelyn, *The French Revolution* (London; Newyork: Routledge, 1998)

Hussey, Juan M., *Church and Learning in the Byzantine Empire* (Oxford, 1937)

İhsanoğlu, Ekmeleddin, *Medreseler Neydi, Ne Değildi? 'Osmanlı Akli İlimlerin Eğitimi ve Modern Bilimin Girişi'* (İstanbul: Kronik Kitap, 2019), *Osmanlı Bilim Mirası, C. I. 'Mirasın Oluşumu, Gelişimi ve Müesseseleri'* (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2017), *Osmanlı Eğitim ve Bilim Müesseseleri*

İlhan Tekeli; Selim İlkin, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1999)

İlknur Polat Haydaroğlu, *Osmanlı Imparatorluğu'nda Yabancı Okullar* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990)"*İlköğretim Okullarının Kurulmasına İlişkin Kararname*" *Fransa Ulusal Konvansiyon Kamu Güvenliği Komitesi Raporu*, 30 May 1973

Imamuddin, S. M., 'Mosque As A Centre Of Education In The Early Middle Ages', *Islamic Studies*, 23.3, 159–70

İnalcık, Halil, *'Devlet-i Aliyye' Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar -I* (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2009), *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ 1300-1600* (İstanbul: Kronik Kitap, 2019)

İpşirli, Mehmet, 'Medrese, Osmanlı Dönemi', *İslam Ansiklopedisi, C. 28*

Irbilî, *Hulâsât Ez-Zeheb El-Mesbûk* (Bağdat, 1964)

Işık, Hasan, 'İlk Türk Devletlerinde Eğitim', in *Türk Eğitim Tarihi* (Ankara: Otorite Yayınları, 2014)

İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1988)

Jiryo, Vasu-Mitra; Masuda, *Origin and Doctrines of Early Indian Buddhist Schools*, 1978

Johnson, E.D.; Harris, M. H., *History of Libraries in the Western World* (New Jersey: The Scarecrow Press, 1976)

Johnson, Elmer D., *A History of Libraries in the Western World* (London; Newyork, 1965)

Johnson, Paul, *A History of the Jews* (Perfectbound Press, 1988)

Jonas, Hans, *The Gnostic Religion: The Message of the Alien God and the Beginnings of Christianity* (Boston: Beacon Press, 1958)

Jursa, Michael, *Die Babylonier (Geschichte, Gesellschaft, Kultur)* (München: Verlag C.H.Beck oHG, 2004)

Kagan, Richard L., 'Universities in Italy 1500-1700', in *Populations Étudiantes, Vol. 1*, 1985

Kalafat, Oğuz, *Türkiye'de Özel Okullar Tarihi* (Ankara: Akademsiyen Yayınevi, 2021)

Kanad, Halil Fikter, *Pedagoji Tarihi, C. I* (Ankara: Millî Eğitim Basımevi, 1963)

Kansu, Nafi Atuf, *Türk Maarif Tarihi* (Ankara: Nobel Akademi, 2016)

Karal, Enver Ziya, 'Mahmud II', in *İslam Ansiklopedisi,* (Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2011), vii, *Osmanlı Tarihi:Nizam-ı Cedit ve Tanzimat Devirleri, C. V* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2011)

Karpat, Kemal H., *İslam'ın Siyasallaşması (Ciltli) Osmanlı Devleti'nin Son Döneminde Kimlik, Devlet, İnanç ve Cemaatin Yeniden Yapılandırılması* (Timaş Yayınları, 2019)

Kartekin, Uluçay Çağatay; Enver, *Yüksek Mühendis Okulu* (İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, 1958)

Kelly, Christopher, *The Roman Empire A Very Short Introduction* (New York: Oxford University Press, 2006)

Kerr, John, *Scottish Education: School and University 'From Early Times to 1908 with an Addendum 1908–1913'* (Cambridge: Cambridge University Press, 1910)

Kırpık, Cevdet, *Osmanlı'da Şehzade Eğitimi* (Ankara: Ötüken, 2020), 'Şehzade Eğitimini Çağdaşlaştırma Teşebbüsleri', *Belleten*, 71.261 (2007), 575–612 <https://doi.org/10.37879/belleten.2007.575>

Kırpık, Güray, *Selçuklu Tarihi Kültür ve Medeniyet Bildirileri 'Anadolu Selçuklularında Medreselerin Kuruluşu, Yapısı ve İşleyişi'* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2014), *Türk Eğitim Tarihi* (Ankara: Otorite Yayınları, 2014)

Klein, Jacob, 'The Royal Hymns of Shulgi King of Ur: Man's Quest for Immortal Fame', *Transactions of the American Philosophical Society*, 71.7 (1981), 1 <https://doi.org/10.2307/1006438>

Kobayashi, Tetsuya, 'Tokugawa Education as a Foundation of Modern Education in Japan', *Comparative Education Review*, 9.3 (1965), 288–302

Koçer, Hasan Ali, *Eğitim Tarihi (İlkçağ)* (Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1980), *Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi.* (Ankara, 1974)

Kodaman, Bayram, *Abdülhamid Devri Eğitim Sistemi* (Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1991)

Köprülü, Fuat, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu* (Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1991)

Korkmaz, Ahmet, *Kara-Koyunlu Devleti'nin Askerî Teşkilatı* (İstanbul: Efe Akademi, 2022)

Köroğlu, Hatice, '19. Yüzyılda Kore'de Batılılaşma Hareketi ve Kadının Statüsü', *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1.27 (2009), 183–99

Kramer, Samuel Noah, *Tarih Sümer'de Başlar* (İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2002), *The Sumerians (Their History, Culture And Character)* (Chicago&-London: The University of Chicago Press, 1963)

Kumanji, Yoshida, 'Preamble to the Fundamental Code of Education 1872, European and American Influences in Japanese Education', in *Western Influences in Modern Japan* (Chicago: University of Chicago Press, 1931)

Kuran, Aptullah, *Anadolu Medreseleri* (İstanbul: Türk Tarih Kurumu, 1969)

Kur'an-ı Kerim, Alak Süresi, Birinci Ayet

L. Hajdukiewicz; M. Kara, *L'Université Jagellone, 'La Tradition, Le Présent, l'avenir'* (Cracow, 1975)

Landsberger, Benno, 'Sümerler', *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* <http://dtcfdergisi.ankara.edu.tr/index.php/dtcf/article/view/2965> [Erişim Tarihi 1 Mart 2022]

Lao-Tzu, *Taoizm* (Ankara: Millî Eğitim Basımevi, 1963)

Lawson, J., and H. Silver, *A Social History of Education in England* (London: Methuen & Co Ltd, 1973)

Lazerson, Marvin, *Origins of the Urban School: Public Education in Massachusetts, 1870-1915* (Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1971)
Lee, Thomas H. C., *Education In Tradıtıonal China: A History* (Leiden, Boston, Köln: Koninklyke Brill Publisher, 2000)
Lee, Younghee, *Ideology, Culture, and Han* (Seoul Edison, NJ: Jimoondnag International, 2002)
Lindroth, Sten, *A History of Uppsala University 1477-1977* (Stockholm: Almqvist & Wiksell international, 1976)
Li-yüeh, Lin, *Ming Tai Ti Kuo Tzu Chien Sheng* (Taipei, 1979)
Loi Relative À L'établissement Des Congrégations Et Communautés Religieuses De Femmes [Kadınların Cemaat ve dinî Cemaatlerinin Kurulmasına İlişkin Kanun], 24 Mayıs 1825
Loprieno, Antonio, *Ancıent Egyptian A Linguistic İntroduction* (New York: Cambridge University Press, 1995)
Lucas, Christopher J., *American Higher Education, Second Edition: A History*, 2nd edition (New York: Palgrave Macmillan, 2006)
Luigi-, SORBELLI Albano-SIMEONI, *Storia Della Universita' Di Bologna. Vol. 2°. L'eta' Moderna.* (Generico, 1939)
Maarif-i Umumiye Nizamnamesi, *COA, Y.EE, Dosya: 112, Gömlek: 6*, 1869
Macleod, Roy, *The Library of Alexandria 'Centre Of Learning In The Ancient World'* (New York: Thomson Press India, 2014)
Makdisi, George, *Orta Çağ'da Yükseköğretim 'İslam Dünyası ve Hırıstiyan Batı'* (İstanbul: Şenyıldız Matbaacılık, 2015)
Manifiesto Del Gobierno Provisional, 1868
Marenholtz-Bulow, Bertha Von, *How Kindergarten Came to America: Friedrich Froebel's Radical Vision of Early Childhood Education*, trans. by Horace Mann (New York : New York: New Press, The, 2007)
Ma'ruf, Naci, *Ulamau'n Nizamiyat ve Medarisu'l Maşrık El-İslami* (Bağdat, 1973)
Masai, F., *Plethon et Le Platonisme de Mistra* (Paris, 1956)
Mattingly, Paul H., *The Classless Profession: American Schoolmen in the Nineteenth Century* (New York: NYU Press, 2003)
Mccullough, Donald H. Shively; William H., *The Cambridge History Of Japan 'Heian Japan', Vol. 2* (New York: Cambridge University Press, 2008)
McEvoy, James, 'Plato and The Wisdom of Egypt', *Irish Philosophical Journal*, 1.2 (1984) <https://doi.org/10.5840/irishphil1984125> 'Mecûsilik', *İslam Ansiklopedisi, C. 28* (Türk Diyanet Vakfı)
Merriman, John, *Rönesans'tan Bugüne Modern Avrupa Tarihi* (İstanbul: Say Yayınları, 2010)
Meyer, Milton W., *Japan: A Concise History, 4. Baskı* (Rowman & Lıttlefıeld Publıshers, 2009)
Michel, Thomas, *Hıristiyan Tanrıbilimine Giriş 'Dinler Tarihine Katkı'* (İstanbul: Orhan Basımevi, 1992)

Miller, Perry, and Thomas H. Johnson, eds., *The Puritans: A Sourcebook of Their Writings* (Mineola, NY: Dover Publications, 2001)

M.-M. Compère, *Du Collège Au Lycée (1500-1850) 'Généalogie de l'enseignement Secondaire Français'* (Paris, 1985)

Monreo, Paul, *Source Book of the History of Education for the Greek and Roman Period* (New York: Repressed Publishing, 2014)

Morgan, Victor, *The University In Society, "Oxford and Cambridge from the 14th to the Early 19th Century, Vol. 1*, ed. by Lawrence Stone (New Jersey: Princeton University Press, 1974)

Morison, Samuel Eliot, *The Founding of Harvard College* (New England: Harvard Üniversity Press, 1998)

Mote, Denis Twitchett; Frederick W., ""The Ming Dynasty (1368-1644)"", in *The Cambridge History Of China Vol: 8* (Cambridge University Press, 2008)

Motoday, Nagazane, 'Nagazane, Motoday. Imperial Rescript: The Great Principle of Education.', in *Society and Education in Japan.* (New York: Teachers College Press, 1965)

Mukerji, Shridhar Nath, *History of Education in India: Modern Period* (Acharya Book Depot, 1957)

Nahm, Andrew C., *Korea: Tradition & Transformation 2Nd Edition*, 2nd edition (Elizabeth, NJ: Hollym International Corp., 1996)

Narain, V. A., 'Female Education in Bihar (1816-1921)', *Proceedings of the Indian History Congress*, 34 (1973), 201–8

Natali, Carlo, *Aristotle His Life and School* (New Jersey: Princeton University Press, 2013)

Needham, Joseph, *Science and Civilisation in China (History of Scientific Thought) Vol: 2* (Cambridge: Cambridge University Press, 1956), *Science and Civilisation İn China (Mathematıcs And The Scıences Of The Heavens And The Earth), Vol: 3* (Cambridge: Printed in the United Kingdom at the University Press, 1959)

Nisan 1847 İlkokul Talimatı

Notker Hammerstein, 'Zur Geschichte Und Bedeutung Der Universitaten Im Heiligen Rômischen Reich Deutscher Nation', *Historische Zeitschrift*, 278.3 (2004), 287–328

Nuzzi, Ronald J., 'Selected Church Documents: The Organization of Centralized Authority in Catholic Educational Administration', in *Handbook of Research on Catholic Education* (London: Greenwood Press)

O'Day, R., *Education and Society 1500-1800* (London: Longman, 1982)

Ögel, Bahaeddin, *Büyük Hun İmparatorluğu Tarihi, C. 1* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2015), *Türk Mitolojisi, C. I-II* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1995)

Okul Müdürü veya Öğretmen Olarak Öğretmenliğe Kabul Edilmek İçin Yerine Getirilmesi Gereken Şartlara Ilişkin Yönetmelik, 15 February 1815

Ordonnance Du Rof, Portant Création d'un Ministère Pour Les Affaires Ecclésiastiques et l'instruction Publique, [Dini Işler ve Kamu Eğitimi Için Bir Bakanlık Kuran Rof'un Kararnamesi], 26 Ağustos 1824

Ordonnance Du Roi, Autorisant l'établissement Dans La Ville de (Louend'une École Normale d'instituteurs Primaires, Dirigée Par Les Frèresdes Écoles Chrétiennes, [Kral'ın (Louen) Şehrinde Hıristiyan Okullarının Kardeşleri Tarafından Yönetilen Normal Bir İlköğretim Okulu'nun Kurulmasına Izin Veren Emri], 1 Kasım 1823

Ordonnanee Portant Création d'un Comité Central d'instruction Primaire à Paris [Paris'te İlköğretim Için Bir Merkezi Komite Kurulması Emri], 5Kasım 1833.

Orman, İsmail, 'Mimari "Medrese"', *İslam Ansiklopedisi, C. 28* (Türk Diyanet Vakfı, 2003)

Osmanlı Eğitiminde Modernleşme, 'Maarif-i Umumiye Nizamnamesi', Yayın No:134 (İstanbul: T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, 2014)

Ostrogorsky, Georg, *Bizans Devleti Tarihi* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2015)

Özalp, Reşat, and Aydoğan Ataünal, *Türk Millî Eğitim Sisteminde Düzenleme Teşkilatı (Talim ve Terbiye Kurulu-Millî Eğitim Şûrası)* (İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1977)

Özcan, Abdülkadir, 'Defterdar Sarı Mehmed Paşa, Zübde-i Vekayiât', *Belleten*, 62.233,237,240 (1998)

Öztürk, Cemil, 'İdâdî', *İslam Ansiklopedisi, C. 21* (Türk Diyanet Vakfı)

Painter, Sidney, *A History Of The Middle Ages 'Education' (284-15OO)* (London: The MacMillan Press, 1979)

Park, Eugene Y., *Korea: A History* (California: Stanford University Press, 2022)

Paydaş, Kazım, and Ahmet Korkmaz, 'Kara-Koyunlu Devleti'nde Silah Teknolojisi: Orduda Kullanılan Silah ve Teçhizat', *Orta Çağ Araştırmaları Dergisi,* 3.2 (2020), 442–50 <https://doi.org/10.48120/oad.821723>

Payne, Joseph, *Lectures On the History of Education, with a Visit to German Schools, Volume 2* (New York: Longmans, 1892)

Pidal, Pedro José, *Real Decreto Aprobando El Plan General de Estudios*, 1845

Platt, Brian, *Burning and Building: Schooling and State Formation in Japan, 1750-1890*, Illustrated edition (Cambridge, Mass: Harvard University Asia Center, 2004)

Prasad, Ishwari, *A History Of The Qaraunah Turks in İndia* (Allahabad: İndian Üniversities Press, 1936)

Prasad, Satyanarain, 'Origins of Technical Education in Bihar (1854-1904)', *Proceedings of the Indian History Congress*, 32 (1970), 187–96

Pritchard, D.G., *Education and the Handicapped 1760- 1960* (London: Routledge, 1963)

Projet de Loi Concernant l'instruction Primaire [İlköğretim Yasası], 20 Ocak 1831 Quıncy, Josiah, *The History Of Harvard University* (New York: Cambridge University Press, 1840)

Radcliff, Pamela Beth, *Modern Spain: 1808 to the Present* (Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell, 2017)

Rashdall, Hastings, *The Universities Of Europe In The Middle Ages* (London: Oxford University Press, 1936)

Rasonyi, Laszlo, *Tarihte Türklük* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1988)

Ratio Educationis Totiusque Rei Literariae per Regnum Hungariae et Provincias Eidem Adnexas, Vindobonae, 1777

Rawat, P. L., *History of Indian Education* (Ram Prasad, 1970)

Raza, Syed, and Subodh kumar, 'The Muslim Elite of Bihar and Their Responses to the Modern Education (from the Mid of the 19th Century to the Beginning of the 20th Century)', *Proceedings of the Indian History Congress*, 72 (2011), 884–91

Reece, Katherine, *Ancıent Cıvılızatıons "The Phoenıcıans Mysterıous Sea People"* (Florida: Rourke Publishing, 2004)

Reisner, Edward H., and R. Freeman Butts, 'History of American Education during the Colonial Period', *Review of Educational Research*, 6.4 (1936), 357–63 <https://doi.org/10.2307/1167454>

Rekha, Neel, 'The Patna School of Painting: A Brief History (1760-1880)', *Proceedings of the Indian History Congress*, 72 (2011), 997–1007

Reşideddin, Fazlullah İbn Ebî el-Hayr, *Vakıfname-i Reb'-i Reşidî*, ed. by Iraj Afshar; Mujtaba Minovi (Tahran, 1978)

Richter, Julius, *A History of Missions in India* (Oliphant, 1908)

Ridder-Symoens, Hilde de, *Education and Learning In The Netherlands, 1400-1600*, ed. by Koen Goudriaan; Jaap Van Moolenbroek; Ad Tervoort (Lieden-Boston: Library of Congress Cataloging-in-Publication Data, 2004)

Roach, J., *A History of Secondary Education in England, 1800-1870* (London: Longman, 1986)

Roberts, J. A. G., *A History of China* (London: Macmillan Press, 1999)

Rodkinson, Michael L., *The Babylonian Talmud, Vol: 1-10*, 1918

Rothblatt, S., 'London: A Metropolitan University?', in *The University and the City: From Medieval Origins to the Present* (Oxford: Oxford University Press, 1991)

Rubenstein, Jeffrey L., *The Culture of The Babylonian Talmud* (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 2003)

Rudolph, Frederick, *Curriculum: A History of the American Undergraduate Course of Study Since 1636* (Jossey-Bass, 1993)

Rudyard Kipling; L. C. R.Fletcher, *A School History of England* (New York: Clarendan Press, 1911)

Rüegg, Walter, 'Themes', in *Universities in the Nineteenth and Early Twentieth Centuries (1800–1945)*, 3 vols (Cambridge: Cambridge University Press, 2004)

Rury, John L., *Education and Women's Work: Female Schooling and the Division of Labor in Urban America, 1870-1930*, First Edition (Albany: State University of New York Press, 1991)

Russel, James E., *German Higher Schools, The History, Organization and Methods, Secondary Education In Germany* (New York, London, Bombay: Longmans, 1899)

Ryan, Constance A. Jones; James D., *Encyclopedia of Hinduism* (New York: An imprint of Infobase Publishing, 2007)

Saari, Peggy Saari; Aaron, *Renaissance and Reformation: Almanac, C. 1.* (London; Newyork: The Gale Group Press, 2002), *Renaissance and Reformation: Almanac, C. 2.* (London; Newyork: The Gale Group Press, 2002)

Sarıtaş, Eyüp, 'Türk Eğitim Tarihi' (Ankara: Naturel Yayınları, 2010)

Sayılı, Aydın, *The Observatory In Islam And Its Place In The General Hıstory Of The Observatory* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1960)

Schleiermacher, Friedrich, *Gelegentliche Gedanken über Universitäten in deutschem Sinn. Nebst einem Anhang über eine neu zu errichtende* (Wentworth Press, 2018)

Seeley, Levi, *History of Education* (New York: American Book Company, 2009)

Seth, Michael J., *A Concise History of Modern Korea: From the Late Nineteenth Century to the Present*, Second edition (Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 2016), *A History of Korea "From Antiquity to the Present"* (Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 2011)

Sezgin, Fuat, *İslam'da Bilim ve Teknik, C. 1-5* (İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 2018)

Shively, Donald H., 'Early Modern Japan, Vol:4', in *The Cambridge History Of Japan*, ed. by John Whitney Hall (Cambridge University Press, 1991)

Simon, B., *The Two Nations and the Educational Structure 1780-1870* (London: Lawrence & Wishart, 1974)

Sinha, B. K., 'Progress of Education in Patna District (1860-70)', *Proceedings of the Indian History Congress*, 32 (1970), 197–203

Smith, Richard J., 'The Reform of Military Education in Late Ch'ing China, 1842-1895', *Journal of the Hong Kong Branch of the Royal Asiatic Society*, 18 (1978), 15–40

society, Wesleyan Methodist missionary, *The Wesleyan Juvenile Offering*, 1847

Sorbelli, Albano, '"L'Universit `a Di Bologna e La Rivoluzione Del 1831", Studi e Memorie per La Storia Dell'Universit `a Di Bologna IX', *Biblioteca de 'l'Archiginnasio', Serie I, Vol. IX*

Spens, *Secondary Education with Special Reference to Grammar Schools and Technical High Schools Report of the Consultative Committee* (London: HMSO, 1938)

Stephens, WB, *Education in Britain 1750-1914* (Basingstoke: Macmillan Press, 1998)

STEWART, Devin J., and Habib KARTALOĞLU, 'SAFEVÎ İRAN'A ÂMİLÎ ULEMÂNIN GÖÇÜNE DÂİR NOTLAR', *E-Makalat Mezhep Araştırmaları Dergisi*, 9.2 (2016), 271–271 <https://doi.org/10.18403/EMAKALAT.282879>

Strzygowski, Josef, *Altay-İran*, 1917

Studies, National Education Association of the United States Committee of Ten on Secondary School, *Report of the Committee of Ten on Secondary School Studies: With the Reports of the Conferences Arranged by the Committee* (National Education Association, 1894)

'Suffe', *İslam Ansiklopedisi, C. 37* (Ankara: Türk Diyanet Vakfı)

Swale, A., *The Meiji Restoration: Monarchism, Mass Communication and Conservative Revolution*, 2014

Tanner, Harold Miles, *China: A History* (Indianapolis: Hackett Publisher, 2010)

'Tedrisat-ı İptidaiye Mecmuası, No:32'

Thelin, John R., review of *Review of The Emergence of the American University*, by Laurence R. Veysey, *History of Education Quarterly*, 27.4 (1987), 517–23 <https://doi.org/10.2307/369046>

Theodosios Kanunları 14.1.1-14.9.3

Toprak, Zafer, *Darüşşafaka Tarihi 1863-1998* (İstanbul)

Tsurumi, E. Patricia, 'Meiji Primary School Language and Ethics Textbooks: Old Values for a New Society?', *Modern Asian Studies*, 8.2 (1974), 247–61

Türkçe Sözlük, C 1. (Ankara: Türk Dil Kurumu, 1992)

Türkçe Sözlük, C 2. (Ankara: Türk Dil Kurumu, 1992)

Turnbull, Stephen, *Leadership/Strategy/Conflict "Tokugawa Ieyasu"* (Osprey Publishing, 2012)

Tyack, David, and Elisabeth Hansot, *Managers Of Virtue: Public School Leadership In America, 1820-1980* (Basic Books, 1986)

Tyack, David, and Elizabeth Hansot, *Learning Together: A History of Coeducation in American Public Schools*, Revised edition (New York: Russell Sage Foundation, 1992)

Ülken, Hamdi Z., *Eğitim Felsefesi* (Ankara: Millî Eğitim Basımevi, 1967)

Ünal, Uğur, *İkinci Meşrutiyet Öncesi Osmanlı Rüştiyeleri (1987-1907)* (Ankara: Gazi Kitabevi, 2008)

Unat, Faik R., *Türkiye Eğitim Sisteminin Gelişmesine Tarihî Bir Bakış* (Ankara: Millî Eğitim Yayınevi, 1964)

Urban, Wayne J., and Jr Jennings L. Wagoner, *American Education*, 5th edition (New York: Routledge, 2013)

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2013), *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2013)

Veldman, Ilja M., *Education and Learning In The Netherlands, 1400-1600,* ed. by Ad Tervoort; Koen Goudriaan; Jaap Van Moolenbroek; (Lieden-Boston: Library of Congress Cataloging-in-Publication, 2004)

Vitte, Emmanuel, *Histroy De La Pedagogie* (Paris: Libraririe Catholique, 1924)

Wang, Xianming, 近代新┌：　中┌┌┌┌文化的┌┌┌重┌ (Bei jing: 商┌印┌┌, 2000)

Wang, Zheng, *Women in the Chinese Enlightenment: Oral and Textual Histories* (Berkeley, Calif, 1999)

Warren, Donald R., *To Enforce Education: A History of the Founding Years of the United States Office of Education* (Detroit: Praeger, 1985)

Wiese, Ludwig, *Das Höhere Schulwesen in Preussen: Historisch-Statistische Darstellung, Im Auftrage Des Ministers Der Geistlichen, Unterrichts- Und Medicinal-Angelegenheiten* (Berlin: Verlag von Wiegandt & Grieben, 1902)

Williams, R, *The Long Revolution* (London: Chatto and Windus, 1961)

Woolmer, Mark, *A Short History of Phoennicians* (London: Bloomsbury Publishing, 2022)

Young-Key, Kim-Renaud;, *The Korean Alphabet: Its History and Structure* (Honolulu: University of Hawai'i Press, 1997)

Yusuf Hikmet Bayur, *Hindistan Tarihi, C. 3* (Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1987)

Zhang Bibo-Dong Guoyao, *Zhongguo Gudai Beifang Minzu Wenhua Shı [Çin Eski Kuzey Milletlerinin Kültür Tarihi]* (Harbin: Heilongjiang Public Press, 1993)

Zurcher, Erik, 'Buddhism and Education in T'ang Times', in *Neo-Confucian Education* (California: California Üniversity Press, 1988)